

Vilkår for bruk av tilleggsbetegnelsen (sidetittelen) siviløkonom

Bakgrunn

Siviløkonomtittelen er en beskyttet tittel i hht gradsforskriften av 2005.¹ Etter endring av denne forskriften i desember 2015, sier paragraf 58 i forskriften at:

Utdanningsinstitusjoner med rett til å tildele mastergrad i økonomiske og administrative fag kan gi den beskyttede tittelen siviløkonom (siv.øk.) som tilleggsbetegnelse på vitnemål.

En viktig forutsetning for tildeling av sidetittelen er imidlertid at utdanningen har korrekt fagsammensetning. I forbindelse med at denne myndigheten nå er tillagt utdanningsinstitusjonene, ble det ved forskriftsendringen for beskyttelse av tilleggsbetegnelsen siviløkonom (og sivilingeniør) i desember 2015 presisert at «Departementet forutsetter likevel utdanningsinstitusjonene til å samordne sin praksis og ved hjelp av NRØA (og NRT) komme frem til en enighet om nærmere vilkår for bruk av tilleggsbetegnelser. Departementet vil følge utviklingen og vurdere om samordningen fungerer tilfredsstillende.»²

NRØA vil gjennom vilkårene i dette dokumentet bidra til denne samordningen. Vilråene er vedtatt av NRØA 06.06.2016, og det forutsettes at alle medlemsinstitusjonene forholder seg til disse vilkårene ved vurdering av bruken av tilleggsbetegnelsen (heretter kalt sidetittelen) siviløkonom. Retten til å bruke sidetittelen er knyttet til femårig studium bestående av både bachelorgrad og mastergrad innenfor økonomiske og administrative fag. I dette dokumentet gjøres det først kort rede for kravene til bachelordelen, for deretter å fokusere på kravene til den toårige masterutdanningen.

Krav til bachelordelen av det femårige løpet

Sidetittelen siviløkonom er knyttet til studentenes femårige løp frem til mastergrad, og kravene til de tre første årene er fullført bachelorgrad (180 studiepoeng) med minst 120 studiepoeng innen økonomisk-administrative fag som spesifisert i NRØAs "Plan for treårig bachelorstudium i økonomi og administrasjon" (BØA) eller Rammeplan for bachelor i regnskap og revisjon (BRR). Felles for BØA og BRR er at det innenfor disse 120 studiepoengene stilles følgende minstekrav til sentrale økonomiske-administrative fag:

- Bedriftsøkonomisk analyse: 30 studiepoeng
- Administrasjonsfag: 25 studiepoeng
- Samfunnsøkonomi: 15 studiepoeng
- Metodefag: 20 studiepoeng

Det legges til grunn at disse kravene til bachelordelen av den femårige utdanningen er tilfredsstillt ved at opptakskravene til relevante toårige masterprogrammer er BØA, BRR eller

---

¹ «Forskrift om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler», FOR-2005-12-16-1574.

² Brev fra Kunnskapsdepartement av 21.12.2015 med tittelen «Endring i gradsforskriften – sivilingeniør og siviløkonom».

tilsvarende. Resten av dokumentet fokuserer derfor på kravene til den toårige masterutdanningen.

Krav til toårige masterprogram som gir rett til sidetittelen siviløkonom

Innledning

Sidetittelen siviløkonom kan brukes som tilleggsbetegnelse på vitnemålet til toårige mastergrader (120 studiepoeng) i økonomiske og administrative fag, dersom studieprogrammet tilfredsstillende vilkårene spesifisert i dette dokumentet. Slike masterprogram skal gi kandidatene kunnskap og forståelse som er basert på, viderefører og forsterker den kunnskap de har tilegnet seg gjennom en bachelorgrad innenfor fagområdene økonomi og administrasjon, som spesifisert over. Studiet skal gi kandidatene en bred og solid plattform for å kunne arbeide i næringsliv, offentlig forvaltning og andre organisasjoner; som spesialister, rådgivere eller ledere.

Generelle krav til studieprogrammet

Studentene skal tilbys undervisning og veiledning på et høyt faglig og pedagogisk nivå.

- Undervisning og veiledning skal være forskningsbasert, for å kunne gi studentene avansert kunnskap i fagene de tar, og spesialisert innsikt innenfor et avgrenset fagområde.
- Studieprogrammet skal oppøve studentenes evne til etisk refleksjon og vurdering av samfunnsansvar i situasjoner knyttet opp mot det økonomisk-administrative fagområdet.
- Undervisningsmetoder og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttene til hvert enkelt emne.
- Studieprogrammet skal ha en sterk forankring i og relevans for næringsliv og forvaltning.
- Studieprogrammet skal ha en klar internasjonal orientering og gi studentene en solid basis for å kunne fungere godt i en internasjonal kontekst. Internasjonale dimensjoner bør gjenspeiles både i læringsutbytte og innhold i studieprogrammet, samt gjennom et internasjonalt læringsmiljø. Som ett av flere tiltak for å tilrettelegge for et internasjonalt læringsmiljø, skal en del av emneporteføljen tilbys på engelsk. Studieprogrammet skal legge godt til rette for internasjonal studentutveksling og andre former for studentmobilitet.
- Studieprogrammet skal gi studentene et godt grunnlag for videre studier på doktorgradsnivå, både i Norge og internasjonalt.
- Innenfor studieprogrammet skal en student ha mulighet til å velge spesialiseringsområder både innenfor økonomiske og innenfor administrative fag.
  - Økonomiske fag inkluderer fag innenfor bedriftsøkonomisk analyse (regnskap, økonomistyring, investering og finansiering) og samfunnsøkonomi.
  - Administrative fag inkluderer strategi, organisasjon, ledelse og markedsføring.

Læringsutbytte

De enkelte emneplanene innenfor studieprogrammet konkretiserer hvilket læringsutbytte studentene skal ha oppnådd etter gjennomført emne. Samlet skal emnene i programmet bidra til at studentene oppnår følgende læringsutbytte på programnivå, definert i form av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Kandidaten:

- har avansert kunnskap innenfor minst to deler av det økonomisk-administrative fagområdet (breddekrav) og spesialisert innsikt i et avgrenset område (fordypningskrav)
- har inngående kunnskap om teori og metoder innenfor spesialiseringsområdet
- kan anvende kunnskapen på nye områder innenfor det økonomisk-administrative fagområdet
- kan analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i spesialiseringsområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet

Ferdigheter

Kandidaten

- kan analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer
- kan analysere eksisterende teorier, metoder og fortolkninger innenfor det økonomisk-administrative fagområdet og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning
- kan anvende relevante metoder for forskning og faglig utviklingsarbeid på en selvstendig måte
- kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan analysere relevante fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger
- har solid grunnlag til å fungere godt i en internasjonal kontekst
- kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter
- kan formidle omfattende selvstendige arbeider og beherske fagområdets uttrykksformer
- kan kommunisere faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor fagområdet, til både spesialister og allmennhet
- kan bidra til nytenking og i innovasjonsprosesser

Emner som inngår i studieprogrammet

Studieprogrammet skal bygges opp slik at det sikret at alle studenter tilegner seg så vel fordypning som bredde innenfor det økonomisk-administrative fagområdet. Det fordrer at studentene må velge ett spesialiseringsområde som sitt fordypningsområde, og at de utover det må velge et visst omfang av emner fra andre deler av det økonomisk-administrative fagområdet. Slike emner kan eventuelt organiseres som en støtteprofil dersom de kommer fra én spesialisering. Valgfrie emner for øvrig kan både være innenfor og utenfor det økonomisk-administrative fagområdet.

- Masterprogrammet skal gi kunnskap om og erfaring med bruk av vitenskapelig metode. Metode kan integreres i anvendte fag eller tilbys som rene metodeemne.
- Studentens fordypningsområdet skal ha et omfang på minimum 30 studiepoeng, i tillegg til undervisning i metode. Dersom metode inngår i fordypningsområdet, må omfanget utvides tilsvarende. Sammen med det selvstendige arbeidet (se under) gir dette studenten avansert kunnskap og spesialisert innsikt innenfor et begrenset spesialiseringsområde.
- Det skal være faglig sammenheng og klare krav til progresjon innenfor ethvert spesialiseringsområde.
- Breddekravet (emner utenom eget fordypningsområde) skal utgjøre minst 20 studiepoeng fra det økonomisk-administrative fagområdet, i tillegg til eventuell metodeundervisning.
- For de valgfrie emnene kan inntil 15 studiepoeng ligge utenfor det økonomisk-administrative fagområdet.

Selvstendig arbeid

Studentene skal i løpet av masterstudiet gjennomføre et selvstendig, skriftlig arbeid i form av en masteroppgave. I dette arbeidet skal studentene gå i dybden på én eller flere relaterte problemstillinger. Gjennom det selvstendige arbeidet skal studentene utvikle sine analytiske ferdigheter og få en dypere forståelse for teoretiske og/eller empiriske muligheter og utfordringer innenfor det valgte fagområdet. Studentene skal også trenes i å tenke og arbeide selvstendig; alene eller sammen med en annen student. I arbeidet skal studentene analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer. Arbeidet skal gjøres i tråd med gjeldende forskningsetiske normer. Samlet sett skal det selvstendige arbeidet vise forståelse, refleksjon og modning.

- Det selvstendige arbeidet skal ha et samlet omfang på 30 studiepoeng.
- Det selvstendige arbeidet skal gjennomføres innenfor studentens fordypningsområde. Fordypningsområdet får dermed et omfang på minimum 60 studiepoeng, i tillegg til metodeundervisning.
- For å ivareta kravet om selvstendighet kan maksimalt to studenter skrive sammen.